

Asia: VN/15319/2024

Valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä, päivittäminen

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään koskien valtioneuvoston periaatepäätöstä yrittäjyydestä

Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry kiittää valtioneuvoston päivitettyä periaatepäätöstä yrittäjyydestä. Elinkeinorakenteen monipuolistaminen, yksinyrittäjien yrityskunnan vahvistaminen, palvelualan yritysten tuottavuuden parantaminen ja pienyritysten TKI-toiminnan lisääminen tukevat kaikki luovien alojen kasvua.

Esimerkiksi Ruotsiin, mutta myös muihin EU-maihin verrattuna Suomi alisuorittaa luovien alojen BKT-osuudessa. Jo valmiiksi vahva Ruotsi on myös nimennyt luovan teollisuuden vahvuudekseen. Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry esittää, että luovan teollisuuden kasvu otetaan osaksi Suomen teollisuuspolitiikkaa. Se vaatii sitä, että myös kuluttajaliiketoiminnalla nähdään rooli uudessa kunnianhimoisessa teollisuuspolitiikassa.

Kuten kautta läpi pk-yrityssektorin, myös kulttuurialalla on haasteena tunnistaa tekemäänsä TKI-toimintaansa. Sellaista on vaikea strategisesti kasvattaa, mitä ei osata laskea, määritellä ja eritellä budjetissa. Kuitenkin tuottavuuden kasvussa TKI on avainasemassa myös luovassa teollisuudessa. Haasteena on kuitenkin se, että hyvistä hallitusohjelma- ja kehysriihikirjauksista huolimatta luovat alat uhkaavat jäädä monen rahoitusmuodon väliinputoajaksi, ja kasvun potentiaali ei toteudu.

VTT:n laatiman tilannekuvan mukaan luovien alojen liikevaihto oli vuonna 2022 noin 14 miljardia euroa. Se syntyi pitkälti yli 130 000 pienyrityksen ja yksinyrittäjän verkostoissa. Luovat alat on yrittäjävaltaisia ja erityispiirteenä on yrittäjien keskimäärin nuori ikä. Suurimmat alat ovat 3,6 miljardin pelialan sekä siihen vahvasti kytkeytyvän 1,6 miljardin audiovisuaalisen alan lisäksi noin 2,6 miljardin tapahtuma-ala.

VTT:n mukaan luovaa osaamista pidetään kestävän kasvun merkittävänä lähteenä laajalti eri toimialoilla. Siksi myös tarve kehittää luovaa osaamista ja luovia aloja on tunnistettu niin yrityksissä kuin julkisellakin sektorilla. Järjestelmällistä tietoon perustuvaa kehittämistä on kuitenkin haastanut vaikeus määritellä ja tunnistaa luovat alat.

Monella luovan alan toimijalla on kokemus siitä, ettei yrityspalveluissa heitä oteta vakavasti, vaikka kyseessä olisi erittäin etabloitunut ja tunnistettu tekijä.

Kasvun kannalta keskeisiä luovan talouden sektoreita ovat VTT:n selvityksen mukaan monistettavat sisällöt, kuten audiovisuaalinen ala, musiikkiala ja peliala. Näillä aloilla liiketoimintaekosysteemit toimivat globaalisti ja digitaalisten alustojen omistajilla on vahva asema asiakastiedon hallinnoijina.

Viihteen saralla liikkuu ennusteita AI:n luomista tulevaisuuden omnitähdistä, jotka pystyvät esiintymään kaikkialla kaiken aikaa, ja se haastaa sekä kansallisten tähtien ansaintamahdollisuuksia että Suomen kaltaisten pienten kulttuurien olemassaoloa.

Uusia liiketoimintamahdollisuuksia avautuu VTT:n mukaan yhdistelemällä monistettavia sisältöjä, kuten pelejä, musiikkia sekä virtuaali- ja reaali maailmaa yhdistäviä metaverse-teknologioita. Liiketoimintamahdollisuuksien hyödyntäminen edellyttää toimijoiden yhteistyön tukemista.

Luovilla aloilla on ekosysteemi-iluonne, eli toimijoilla on vahva keskinäisriippuvuus. Esimerkiksi tapahtumateollisuudessa samat alihankkijayritykset työskentelevät sekä kaupallisten kulttuuripalvelujen, että kunnallisten kulttuuripalvelujen kanssa ja tarvitsevat koko kokonaisuuden kukoistusta pystyäkseen toimimaan vuoden ympäri. Siksi public-private -yhteistyö on kulttuurialalla olennainen toimintamalli.

Sipilän hallituksen benchmarkkaamisissa kansainvälisistä esimerkeistä kulttuuripolitiikan kävi ilmi, että luovan teollisuuden voimakkaassa kasvussa - kirkkaana esimerkkinä Etelä-Korea - oli keskeisessä roolissa merkittävä ja pitkäjänteinen, strateginen julkinen investointi kulttuurialan kasvuun ja kansainvälistymiseen.

Meriläinen Rosa
Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry

